

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะศึกษาปัญหา อุปสรรค และความต้องการในการใช้บริการของนักศึกษาแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ชั้นปีที่ ๓-๖ ที่มีค่าบริการของห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ วิธีดำเนินการวิจัย เป็นการสำรวจโดยใช้แบบสอบถามรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาที่เกี่ยวข้อง ดังมีรายละเอียดดังนี้

ประชากรที่เกี่ยวข้องในการศึกษา ได้แก่ นักศึกษาแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ชั้นปริญญาตรี ตั้งแต่ชั้นปีที่ ๓ ถึงชั้นปีที่ ๖ ปีการศึกษา ๒๕๒๔ ซึ่งมาใช้บริการห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นจำนวน ๒๔๐ คน ในจำนวนนี้เป็นนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๓ จำนวน ๖๐ คน นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๔ จำนวน ๖๑ คน นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๕ จำนวน ๔๔ คน และนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๖ จำนวน ๖๐ คน การวิจัยครั้งนี้ ได้เก็บข้อมูลจากประชากรที่เกี่ยวข้องทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือหลักที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม ก่อนการสร้างแบบสอบถาม ได้สัมภาษณ์บรรณารักษ์ และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดผู้ให้บริการ และสังเกตสภาพการใช้บริการห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ เพื่อใช้เป็นแนวทางเบื้องต้นในการร่างแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ๔ ตอน มีทั้งหมด ๒๓ ข้อ

ตอนที่ ๑ สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามว่าด้วยเพศ และชั้นปีที่ศึกษา มีคำถามทั้งหมด ๒ ข้อ

ตอนที่ ๒ สภาพการใช้ห้องสมุดโดยทั่วไป ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับห้องสมุดที่นักศึกษานิยมใช้บ่อยที่สุด เหตุผลในการเลือกใช้ห้องสมุดนั้น ภูมิหลังเกี่ยวกับการเรียนรู้วิธีการใช้ห้องสมุด การเดินทางมาใช้ห้องสมุด ความถี่ในการใช้ ช่วงเวลาที่นิยมนำมาใช้เป็นประจำ บริการของห้องสมุดที่นักศึกษานิยมใช้ วัสดุที่ใช้ และแรงจูงใจในการมาใช้บริการ คำถามในตอนนี้มีทั้งหมด ๑๑ ข้อ

แบบสอบถาม ๒ ตอนแรก นี้เป็นแบบสอบถามประเภทเติมคำและเลือกคำตอบ คำถามบางข้อสามารถเลือกตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ

ตอนที่ ๓ ปัญหาและอุปสรรคในการใช้บริการต่าง ๆ ของห้องสมุด ได้แก่ ปัญหาทั่วไป อันเกิดจาก ระเบียบข้อบังคับและการให้บริการของห้องสมุด ปัญหาเกี่ยวกับสถานที่ และครุภัณฑ์ ปัญหาเกี่ยวกับหนังสือตำรา และหนังสือทั่วไปทางการแพทย์ ปัญหาวัสดุการอ่านอื่น ๆ โสตทัศนวัสดุ เครื่องมือช่วยค้นคว้า และบริการการอ่าน และปัญหาด้านบุคลากร แบบสอบถามในตอนที่ ๓ นี้เป็นแบบสอบถามปลายปิด แบบประมาณค่า โดยกำหนดค่าเป็น ๓ ระดับ มาก ปานกลาง น้อย คำถามมีเพียง ๑ ข้อ

ตอนที่ ๔ ความต้องการในบริการ วัสดุสิ่งพิมพ์ และคู่มือช่วยค้นคว้าในห้องสมุด และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากความต้องการในบริการเหล่านั้น นอกเหนือจากบริการที่ห้องสมุดจัดให้อยู่เป็นประจำแล้ว ผู้ใช้ต้องการให้ห้องสมุดจัดบริการเหล่านี้มากน้อยเพียงใด คำถามในตอนที่ ๔ มี ๓ ข้อ เป็นคำถามแบบปลายปิดให้เลือกตอบ และประมาณค่า โดยกำหนดค่าเป็น ๓ ระดับ คือ มาก ปานกลาง น้อย

ตอนที่ ๕ เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการใช้บริการห้องสมุด เป็นคำถามปลายปิด แบบประมาณค่า โดยกำหนดค่าเป็น ๓ ระดับ คือ มาก ปานกลาง น้อย และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในเรื่องต่าง ๆ คำถามในตอนนี้มี ๖ ข้อ

เมื่อสร้างแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดสอบเบื้องต้นกับนักศึกษาที่เรียนพยาบาล ซึ่งมาใช้บริการของห้องสมุด คณะแพทยศาสตร์ จำนวน ๒๐ คน เพื่อให้ลองตอบ และวิจารณ์ข้อบกพร่องของแบบสอบถาม ซึ่งพบว่า ในคำถาม ข้อ ๑๑ ถามเกี่ยวกับบริการของห้องสมุดที่นักศึกษาเคยใช้ โดยให้เรียงลำดับตามความถี่ที่เคยใช้บริการ ๑, ๒, ๓ ... แต่นักศึกษาไม่สามารถเรียงคำตอบได้ จึงต้องเปลี่ยนวิธีการใหม่ โดย ตั้งคำถามว่า บริการของห้องสมุดที่ท่านเคยใช้ (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ) คำถามข้อ ๑๒ ก็เช่นเดียวกัน ในแบบสอบถามชุดเดิม ถามว่า วัสดุในห้องสมุดที่ท่านเคยใช้บริการ โดยให้เรียงลำดับความถี่ที่เคยใช้บริการ ๑, ๒, ๓ ... แต่นักศึกษาตอบไม่ได้ จึงต้องเปลี่ยนวิธีการถามใหม่ โดยตั้งคำถามว่า วัสดุในห้องสมุดที่ท่านเคยใช้บริการ (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ) นอกจากนี้ นักศึกษาบางคนไม่เข้าใจความหมายของ

คำต่อไปนี้ คือ หนังสืออ้างอิง บริการรวบรวมบรรณานุกรมเฉพาะเรื่อง บริการยืมระหว่างห้องสมุด คู่มือช่วยค้น ทำเทียบนาม สิ่งพิมพ์รัฐบาล บรรณนิทัศน์ กังนัมน ในแบบสอบถามที่แก้ไขใหม่นั้น ได้ให้คำอธิบายและความหมายของคำต่าง ๆ เหล่านั้น หลังจากได้ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนเรียบร้อยแล้ว จึงสร้างแบบสอบถามที่สมบูรณ์ขึ้น เพื่อแจกแก่ประชากรที่กำหนด (ดูภาคผนวก ก.)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามที่ได้จัดพิมพ์ขึ้นใหม่นี้ ผู้วิจัยได้นำไปแจกให้แก่นักศึกษาแพทย์ ชั้นปีที่ ๓-๖ จำนวน ๒๕๐ คน ในตอนปลายภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา ๒๕๒๕ เนื่องจากว่า ผู้วิจัยเป็นบรรณารักษ์ที่ห้องสมุดแห่งนั้น จึงขอความร่วมมือจากหัวหน้านักศึกษาแพทย์แต่ละชั้นปี ให้ช่วยนำแบบสอบถามไปแจกให้แก่นักศึกษาแพทย์ตามชั้นที่ หัวหน้านักศึกษาแพทย์คนนั้นประจำอยู่ การแจกแบบสอบถามกระทำระหว่างวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๒๕ ถึงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๒๕ ในครั้งแรก ประมาณวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๒๕ ได้แบบสอบถามกลับคืนมา แต่ไม่ครบตามจำนวนที่แจกออกไป ๒๕๐ ฉบับ จึงได้ขอร้องให้หัวหน้านักศึกษาแพทย์ช่วยติดตามกลับคืนมาให้จนครบ ในที่สุดจึงได้แบบสอบถามกลับคืนมาดังนี้

นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๓ ได้แบบสอบถามกลับคืนมา ๖๐ ฉบับ
นับเป็นร้อยละ ๒๔ ของแบบสอบถามทั้งหมด

นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๔ ได้แบบสอบถามกลับคืนมา ๖๑ ฉบับ
นับเป็นร้อยละ ๒๔.๔๒ ของแบบสอบถามทั้งหมด

นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๕ ได้แบบสอบถามกลับคืนมา ๕๔ ฉบับ
นับเป็นร้อยละ ๒๑.๕๕ ของแบบสอบถามทั้งหมด

นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๖ ได้แบบสอบถามกลับคืนมา ๖๐ ฉบับ
นับเป็นร้อยละ ๒๔ ของแบบสอบถามทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทั้งหมดมาแจกแจงความถี่ด้วยการขีดรอยคะแนน แล้วนำมาวิเคราะห์ โดยการหาค่าร้อยละ โดยใช้สูตร

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

P = อัตราส่วนร้อย

f = จำนวนนักศึกษาที่ตอบปัญหาในชั้นนั้น ๆ

N = จำนวนคนทั้งหมดที่ตอบปัญหาในชั้นนั้น ๆ^๑

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะได้กล่าวในบทต่อไป

^๑ประคอง กรรณสูตร, สถิติประยุกต์สำหรับครู, พิมพ์ครั้งที่ ๖.

(กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๒), หน้า ๑๐.